

Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru (MCPA)

UNESCO-ov centar II kategorije

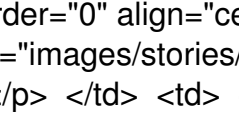
Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru osnovan je 2007. g. u sastavu HRZ-a, a ubrzo je, u skladu s međunarodnim ugovorom potpisanim između UNESCO-a i RH 2009. g., postao samostalna javna ustanova te dobio status UNESCO-ovog centra II kategorije. Upravljanje i financiranje centra i njegovih aktivnosti uglavnom provode RH i UNESCO.

Vizija

Vizija Međunarodnog centra za podvodnu arheologiju u Zadru je očuvanje i promoviranje podvodne kulturne baštine Hrvatske, Sredozemlja i Europe.

Misija

Misija Međunarodnog centra za podvodnu arheologiju u Zadru je zaštita, proučavanje i očuvanje podvodne kulturne baštine u Republici Hrvatskoj, razvitak međunarodne stručno - znanstvene suradnje i obrazovanja u polju podvodne arheologije, predstavljanje i popularizacija podvodne baštine u široj javnosti te promocija UNESCO-ve Konvencije o zaštiti podvodne kulturne baštine.

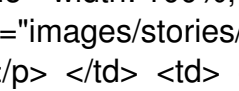

Osnivanje

Podvodna arheologija postigla je početkom 21. st. značajan napredak u Hrvatskoj, te se provodi kvalitetan sustav rekognosciranja, istraživanja i zaštite podvodnih arheoloških nalazišta i nalaza. Centar za podvodnu arheologiju u Zadru je otvoren u rujnu 2007. g. u sastavu Hrvatskog restauratorskog zavoda. U siječnju 2009. g. Centar je dobio i svoju pravnu samostalnost, a potpisan je i međunarodni ugovor između UNESCO-a i RH o njegovom djelovanju. Od tada kao Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru, pod upravom Ministarstva kulture RH i UNESCO-a razvija svoju programsku djelatnost. Prošle, 2016. g. produžen je međunarodni ugovor između RH i UNESCO-a na narednih 6 godina. Odluka o osnivanju Centra se zasnivala na činjenici da je Hrvatska među prvim državama koje su ratificirale UNESCO-ovu Konvenciju o zaštiti podvodne kulturne baštine iz 2001. g. Iz tog je razloga UNESCO prihvatio inicijativu Hrvatske za proglašenjem Centra u Zadru kao međunarodnog centra II. kategorije pod pokroviteljstvom UNESCO-a.

Glavna zadaća centra je provođenje aktivnosti i obrazovanja u polju istraživanja, konzerviranja i restauriranja i promoviranja podvodne kulturne baštine, posebice na međunarodnoj razini. Putem svojeg djelovanja, centar također snažno promovira ratifikaciju i implementaciju UNESCO Konvencije iz 2001. g. o zaštiti podvodne kulturne baštine. Centar djeluje u skladu s principima Konvencije i njenih aneksa te pridonosi širenju mogućnosti u ostalim državama Europe i Sredozemlja. Razvijaju i šire najsuvremenije metode istraživanja u podvodnoj arheologiji, konzerviranju i restauriranju, obuci i razmjeni znanja, MCPA Zadar je postao važno središte tih aktivnosti u ovom dijelu Europe. Centar ima značajnu regionalnu dimenziju s tim na zemljama srednje i jugoistočne Europe ali i šire sredozemne regije. S obzirom na karakter arheoloških nalaza i nalazišta, predviđa se i intenzivnija suradnja sa zemljama cijele Europe.

Republika Hrvatska osigurava neophodna sredstva za osnovne troškove Centra, dok se sredstva potrebna za provođenje pojedinih programa osiguravaju iz različitih izvora, ovisno o programu ili projektu. Sredstva za međunarodne programe i projekte osiguravaju se iz međunarodnih izvora.

src="images/stories/o_centru/icua_zadar_4.jpg" alt="icua_zadar_4" width="181" height="119" /></p> </td> </tr> </table> <p>Čiljevi:</p> snađno promicati Konvenciju iz 2001.g. i njezinu provedbu u Europskoj uniji, jugoistočnoj Europi i u drugim državama i laticama UNESCO-a. djelovati kao iariđte aktivnosti i osigurati platformu za dijalog i sudjelovanje u polju podvodne arheologije unutar Europske unije, jugoistoka Europe i irom svijeta stručno osposobljavati stručnjake konzervatore i podvodne arheologe, na nacionalnoj i međunarodnoj razini, praktično i teoretski poticanjem međunarodne suradnje unaprijediti znanstvena istraživanje vezana uz nalazišta podvodne kulturne baštine, analizu nalaza i njihovo prezentiranje, konzerviranje i restauriranje predmeta izvađenih iz vode te nastojati se pridružiti međunarodnim naporima u tome organizirati međunarodne konferencije, seminare i radionice te razmjenjivati znanja iz područja podvodne arheologije obavještavati javnost o svojoj djelatnosti te educirati javnost kako bi se u iirim okvirima podigla svijest o vrijednosti i značaju podvodne baštine <table style="width: 100%;" border="0"> <tr> <td> <p style="text-align: center;"></p> </td> <td> <p style="text-align: center;"></p> </td> </tr> </table> <p>Ustroj</p> <p>Odjel edukacije i dokumentacije</p> <p>Odjel edukacije i dokumentacije uspješno djeluje unutar centra već 10 godina. Najveći opseg rada je u organizaciji obrazovanja u smjeru podvodne arheologije, pa se tako svake godine u Centru održavaju Početni i Napredni tečaj podvodne arheologije po programu UNESCO/ICUA. Također se održavaju i tečajevi prema NAS i kolu podvodne arheologije, iji je Centar službeni obrazovni partner. U budućem, centar će provoditi i ronilačke tečajeve po sustavu NAUI. Za terenske ronilačke aktivnosti centar je opskrbljen sa osam setova ronilačke opreme, kompresorom za punjenje boca, kao i opremljenim gliserom. Za potrebe smještaja polaznika tečajeva, u centru postoji komforan dormitorij te velika, kompletno opremljena učionica za predavanja. Odjel se bavi i organizacijom različitih stručnih skupova, seminara i kongresa te pojedinačnih predavanja. Studentima, ali i stručnjacima u posjeti, na usluzi je specijalizirana i moderno opremljena knjižnica s nekoliko tisuća naslova te posebna knjižnica Von Petrikovits. Dokumentacijske djelatnosti centra koncentrirane su na izradi nove Središnje digitalne baze podataka podvodne baštine - machu.hr ali i na kontinuiranoj skrbi o postojećoj arhivskoj grafi podvodne arheologije. Svi djelatnici odjela bave se istraživanjem i proučavanjem podvodne baštine u okviru međunarodnih projekata sa raznim institucijama te diseminacijom znanstvenih saznanja putem predavanja, objava u knjigama i drugim tiskovinama.

Odjel konzerviranja i restauriranja</p> <p>Odjel konzerviranja i restauriranja organizira i provodi sve vrste konzervatorsko-restauratorskih radova na pokretnim predmetima podvodne i kopnene arheološke baštine iz svih povijesnih razdoblja, za potrebe Centra, ali još i više za brojne druge muzeje, sveučilišta ili privatne tvrtke. Konzervatorsko-restauratorske radove, u najvećoj radionici za arheološke nalaze u Hrvatskoj, provodi stručno osposobljen tim po najvišim kriterijima konzervatorsko-restauratorske struke. Odjel raspolaže suvremeno opremljenim restauratorskim radionicama specijaliziranim za konzerviranje i restauriranje predmeta od keramike, kamena, stakla, metala, drva i drugog organskog materijala. U provođenju konzervatorsko-restauratorskih radova uz raznolik instrumentarij za mehaničko i ultrazvučno iženje, koriste se i visoko kvalitetni sustavi za: desalinizaciju arheološkog materijala, potencijometrijsku titraciju, impregnaciju mokrog i suhog arheološkog drva,

elektrokemijsku obradu, vakuumsku impregnaciju poroznih materijala i kemijsko odsoljavanje eljeza. Uz neposredne zahvate na kulturnom dobru, također se vrše i instrumentalna praćenja fizikalno-kemijskih procesa, mjerenjima: saliniteta, postotka vlage u drvetu, koncentracije klorida, pH, dok se kemijske analize materijala i radiografska snimanja organiziraju u suradnji s vanjskim laboratorijima. Tijekom konzervatorsko-restauratorske obrade provodi se dokumentiranje i preliminarno istraživanje zatečenog stanja i uzroka propadanja, desalinizacija i stabilizacija materijala, strukturalno konsolidiranje, čišćenje, rekonstrukcija i integracija, kao i završna zaštita predmeta te izrada stručnih elaborata i uputa za čuvanje kulturnog dobra. Obavljeni konzervatorsko-restauratorski radovi i rezultati konzervatorskih istraživanja prezentiraju se u obliku raznih publikacija i na stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu. U suradnji s drugim srodnim i sveučilišnim institucijama Odjel sudjeluje u mentorskom radu, i u raznim programima edukacije iz područja konzervatorsko-restauratorske struke

Odjel prezentacije podvodne baštine

Odjel prezentacije podvodne baštine trenutno je u osnivanju, ali već uspješno organizira izložbe u Galeriji MCPA u Zadru. Predviđa se da u skoroj budućnosti na sebe preuzme poslove prikupljanja, izlaganja i održavanja postava budućeg Muzeja podvodne arheologije MCPA. Taj muzej podvodne kulturne baštine biti će smješten u prostoru bivše crkve Sv. Nikole, prelijepom zdanju kojem uskoro slijedi opsežna građevinska obnova i adaptacija u prezentacijske svrhe. Odjel će započinjati kustoske i ostale osoblje koje će se baviti sakupljanjem, srećivanjem, čuvanjem, zaštitom, stručnom obradom i izlaganjem muzejske građe. Uz to odjel će biti zadužen voditi svu potrebnu muzejsku dokumentaciju o građi kao i ostale propisane poslove. Osim klasičnim postavom muzejskog tipa, Odjel će se baviti i prezentacijom podvodne baštine multimedijalnim sadržajima kao i drugim pogodnim inovativnim načinima. Uz muzejski postav zbirke MCPA u Sv. Nikoli, Odjel će se baviti i organizacijom, uspostavom i održavanjem podvodnih muzeja na zaštićenim lokacijama na cijelom Jadranu. Njegovi stručni djelatnici će se također baviti istraživanjem i proučavanjem podvodne baštine u svrhu njene prezentacije i popularizacije.

Odjel za međunarodnu suradnju i fondove

Glavni cilj Odjela je razvijanje međunarodne i regionalne kulturne suradnje, suradnje s drugim UNESCO-ovim centrima i institutima u svrhu osiguranja razvoja i razmjene znanja te primjera dobre prakse među partnerskim institucijama. Jedna od važnih zadaća Odjela je promidžba Centra na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini, obavještavanje javnosti o aktivnostima Centra kako bi se podigla svijest o važnosti i očuvanju podvodne kulturne baštine kao sastavnog dijela kulturne baštine ovoga anštva. Odjel promiče UNESCO-ovu Konvenciju o zaštiti podvodne kulturne baštine iz 2001. u Europskoj uniji, JIE i ostalim državama članicama UNESCO-a. Razvijanje međunarodne suradnje vezane uz znanstvena istraživanja s državama članicama UNESCO-a te njihovo uključivanje, sklapanje i provođenje bilateralnih sporazuma, suradnja u okviru UNESCO UNITWIN mreže, održavanje međunarodnih znanstvenih konferencija, simpozija, radionica i drugih sastanaka također su ovog Odjela. Odjel će provoditi razne aktivnosti u cilju očuvanja i jačanja kulturne baštine i pružanja potpore kulturnom i kreativnom sektoru EU-a te isticati snažnu gospodarsku ulogu kulturne baštine. Jednako tako Odjel obavlja i poslove vezane uz pripremu projekata te izradu potrebne dokumentacije vezano uz mogućnost financiranja iz fondova Europske unije te ostalih fondova. Promicanje održivog razvoja u očuvanju podvodne kulturne baštine dodana je vrijednost koju Centar razvija na području međunarodne kulturne suradnje u skladu s UN-ovom Programom za održivi razvoj 2030. i Ciljevima održivog

razvoja.</p> <p> </p> <p> </p> <p style="text-align: center;"></p>